

गाईको थाड्मी खाम

कक्षा दी

गाईको थाड्मी खाम

कक्षा दी

नेपाल सरकार
शिक्षा तथा खेलकुद मन्त्रालय
पाठ्यक्रम विकास केन्द्र, सानोठिमी, भक्तपुरबाट
शैक्षिक सत्र २०६५ देखि तीन वर्षका लागि थप पाठ्यसामाग्री/मातृभाषाका रूपमा प्रयोग
गर्न स्वीकृत ।

प्रकाशकलोड्डु : एजुकेट् द चिल्ड्रेन, नेपाल

© साकलेअधिकार : प्रकाशकडा थादु ।

खेमुदुमी : वीर बहादुर थामी (फासासे)
लक्ष्मी भक्त बासुकला (एजुकेट् द चिल्ड्रेन)

सल्लाहपिउदुमी : मीरा मैया सिंह राना
सारा स्नाइडरम्यान
गंगाराम गौतम

सम्पादकलोड्डुमी : मार्क टुरिन (पि.एच.डी.)
(लेखक : नेपाली-थामी-अग्रेजी-शब्दकोष-२००४)

चित्र खेमुदुमी : महेन्द्र थामी (दार्जिलिङ्ग)

चित्र रूप सज्जा : सिमा श्रेष्ठ
यूनि ग्राफिक्स, अनामनगर, ०१-६५१२१५२

हाबीलेतुदु : २०६५ असार

सहयोग : अनवै ट्रष्ट संस्था (Onaway Trust Organization)

लेतुदुप्रति : १००० प्रति

प्राक्कथन

यो “गाईको थाङ्मी खाम” थामी भाषाको पुस्तक विभिन्न विद्यालयमा अध्ययन गर्ने प्रथम पाठ्यसामग्री हो। शिक्षा तथा खेलकुद मन्त्रालयको मातृभाषा पाठ्यक्रम निर्देशिका पुस्तिका अनुसार, विज्ञहरूको सोध, सरसल्लाह गरी धेरै लामो अभ्यास पछि यो पाठ्यसामग्री तयार पारिएको छ। पाठ्यसामग्री निर्माण गर्ने कार्य त्यति सजिलो नभएतापनि विज्ञहरूको सल्लाह अनुसार थामी जातिको उत्पतिको थलो दोलखाको सुस्पाक्षमावती एवम् अन्य क्षेत्रमा बोलीचालीमा प्रयोग हुने भाषामा आधारित गरिएको छ। त्यसैले अन्य ठाउँमा बोलीने थामी भाषाका शब्दहरूमा भिन्नता हुन सक्दछ। यद्यपी यस पुस्तकमा त्यस्ता शब्दहरू समेटन प्रयास गरिएको छ।

नेपाल सरकार शिक्षा तथा खेलकुद मन्त्रालय पाठ्यक्रम विकास केन्द्रको, प्राथमिक पाठ्यक्रमलाई विशेष आधार मानी तयार गरिएको छ। त्यसै अन्तरगत, अन्तरिम सविधानमा, “प्रत्येक समुदायलाई कानुनमा, व्यवस्था भए बमोजिम आफ्नो मातृभाषामा आधारित शिक्षा पाउने हकको व्यवस्था गरिएको छ। यी कुराहरूलाई मध्यनजर राखि “एजुकेटे द चिल्ड्रेन नेपाल” र “फासेलुङ् सामाजिक सेवा दोलखा” को संयुक्त प्रयासमा यो पाठ्यसामग्री निर्माण गरिएको हो। यस पाठ्यसामग्रीलाई इच्छाधिन विषयको रूपमा विद्यालयमा प्रयोग गरिने छ।

नेपालका विभिन्न क्षेत्रमा थामी जातिहरू करिब ५० देखि ६० हजारको हाराहारीमा बसोवास गरिरहेको कुरा विभिन्न तथ्याङ्कबाट प्रष्ट भैसकेको छ। त्यसपछि अन्य क्षेत्रमा जस्तै: भारतको दार्जिलिङ्, सिक्किम र भुटान देशमा पनि थामी भाषाभाषीहरूको बसोवास रहेको पाईन्छ। थामी जातिहरूले बोलिने आफ्नै किसिमको थाङ्मी भाषा लोप हुने अवस्थामा रहेको हुँदा यस पाठ्यसामग्रीले भाषा उत्थान र विकासमा एक खुड्किलो अगाडी बढाउने कुरामा हामी आशावादी भएका छौं। साथै थामी भाषा सिक्न चाहने अन्य जिज्ञासुहरूलाई समेत उपयोगी हुने विश्वास लिएको छौं।

यो पुस्तकको पाण्डुलिपि तयारपार्दा विशेष सहयोगी मित्रहरू डा. मार्क टुरीन, सारा स्याईडरम्यानलाई हृदयदेखि मुरी मुरी धन्यवाद दिन चाहन्छौं। किनकि उहाँहरूले तयार गर्नु भएको नेपाली-थामी-अंग्रेजी शब्दकोष र थामी-नेपाली-अंग्रेजी शब्दसंग्रह सुक्ष्मा शैक्षिक विकास समीति दोलखा २०६० लाई विशेषआधार बनाईएको छ।

त्यस्तै यस पुस्तक विकास गर्ने क्रममा सहयोगी संस्थाहरू सर्वप्रथम एजुकेटे द चिल्ड्रेन नेपाल, फासेलुङ् सामाजिक सेवा दोलखा, अनवे ट्रष्ट बेलायत, नेपाल थामी समाज दोलखा र काठमाडौंलाई धन्यवाद नदिई रहन सकिदैन।

अन्य सहयोगी संस्था र मित्रहरू- डिजिटल हिमालयन प्रोजेक्ट परिवार, चित्र लेखन कार्यगर्ने महेन्द्र बहादुर थामी (दार्जिलिङ्), भव बहादुर थामी, लोक बहादुर थामी, टेकराज थामी, कमला थामी, जंग बहादुर थामी, टेक बहादुर थामी र जय प्रसाद लम्साल (विज्ञ-पा वि केन्द्र) लगाएत अन्य प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष सहयोग गर्नु हुने सम्पूर्ण महानुभावहरूलाई हृदयदेखि नै विशेष आभार प्रकट गर्न चाहन्छौं।

यो पाठ्यसामग्री थामी भाषाको प्रथम प्रयास भएकोले कुनै कुनै शब्दहरू ठाँउ र जिल्ला अनुसार नमिल्ने हुन सक्छ यदि त्यस्तो हुन गएको खण्डमा, अन्जानमा भएको ठानी आवश्यक सुझाव दिनुहुने छ भन्ने आशा एवम् विश्वास राख्दै हाम्रा दुई शब्द अन्त गर्न अनुमति चाहन्छौं।

धन्यवाद !

वीर बहादुर थामी
लक्ष्मी भक्त बासुकला

दर्ता नं. ७५३

नेपाल थामी समाज NEPAL THAMI SOCIETY

जिल्ला कार्यालय, दोलखा

स्था. २०५६

पत्र सल्ला :-
चलानी नं :-

मिति २०६४/११/१

अध्यक्ष

श्री जगतमान थामी

उपाध्यक्ष

श्री रूग् धामी

सचिव

श्री कर्णबहादुर थामी

सह-सचिव

श्री दिलबहादुर थामी

कोषाध्यक्ष

श्री गीता थामी

सह-कोषाध्यक्ष

श्री मन्जु थामी

सदस्यहरू :

श्री कृष्णमाया थामी
श्री सुन्तली थामी
श्री इन्द्रबहादुर थामी
श्री विमला थामी
श्री भक्तबहादुर थामी
श्री धनवीर थामी
श्री मणिकुमार थामी
श्री कुमार थामी
श्री धनबहादुर थामी
श्री वृषबहादुर थामी
श्री भक्तबहादुर थामी
श्री राजेन्द्र थामी
श्री रामबहादुर थामी

सल्लाहकारहरू :

श्री गोपीलाल थामी
श्री बिच्छीकुमार थामी
श्री गोपाल थामी
श्री कुलगान थामी
श्री भक्तबहादुर थामी
श्री देवेन्द्र थामी
श्री कर्णसिंह थामी
श्री बुद्धिमान थामी

श्री ETC र फासेलुड सामाजिक सेवा
नेपाल ।

विषय: पाठ्यपुस्तक प्रकाशनको लागि सहमति वारे ।

नेपाली थामी समाज जिल्ला कार्य समिति दोलखाको बैठकले थामी भाषाको कक्षा १ को पाठ्यपुस्तक पाण्डुलिपि तयार भै प्रकाशन हुन लागेको खबर सुन्न पाउदा सबैलाई खुसी लागेको छ । यसको लागि ETC र फासेलुड सामाजिक सेवामा अब पाठ्यक्रम तयारी र दर्ता गराउन श्री वीर बहादुर थामीलाई जिम्मा दिइएको व्यहोरा सिफारिस साथ जानकारी गराइन्छ । साथै यथासक्य चाडो प्रकाशन र दर्ता भै पाठ्यक्रम संचालन गर्न सबै सरोकारवालाहरूलाई सहयोगको लागि जानकारी गराउदछौं

जगतमान थामी
अध्यक्ष

कक्षा दी

राष्ट्रिय गान

सयौं थुङ्गा फूलका हामी एउटै माला नेपाली
सार्वभौम भई फैलीएका मेची महाकाली
प्रकृतिका कोटीकोटी सम्पदाको आँचल
वीरहरूका रगतले स्वतन्त्र र अटल ।

ज्ञानभुमि शान्तिभुमि तराई पहाड हिमाल
अखण्ड यो प्यारो हाम्रो मातृभुमि नेपाल
बहुजाति, भाषा, धर्म, सँस्कृती छन् विशाल
अग्रगामी राष्ट्र हाम्रो जय जय नेपाल ।

विषय सूची

१.	कारी	१
२.	चित्र डोसाईसा	४
३.	कापु	७
४.	कापाले	१०
५.	सोला च्यासा कारी	१२
६.	मेसेक	१४
७.	च्यासा जादु	१६
८.	निको नेम	१८
९.	बान	२०
१०.	निको नातापाली	२२
११.	आमा	२४
१२.	तिम्सा	२७
१३.	जेत	२९
१४.	खाली ठाई	३१
१५.	लु	३३
१६.	भुम्या देवा	३६
१७.	वाखे	३८
१८.	बाङ्काल	४०
१९.	यान्ते	४२
२०.	तोकोलोक	४४
२१.	निको नेम	४६
२२.	डुवाण्ठेवाडादु थोकपाली	४८
२३.	निको देशे	५०
२४.	दिका हुचा	५२
२५.	गुरु	५४
२६.	फेङ्गा	५६

पाठ: दी

कारी

साकालेकाई चिस्रेक्तोले चिडासा

बुसिकासी होक्दु ठाईते मानाम्पाको ।
नाम्पाडा लिबी दारेते उलिसीको ॥

बुसिकासी होक्दु ठाईते,
मानाम्पा गाईबे ॥

राने नि बानपाली हेन्को,
टिसेन्सिसा ठाईते ॥

नाड्डाड गाईबे हेन्को,
माईदु पढईसीसाकाई ॥
ईसा च्याताईले स्कूल येईदु,
स्कूलयिड राताले सोला चेईदु ॥

नासायो डा डाडो

बुसिकासी, हेनको, ठाईते, ईसा, मानाम्पाको, सोला,
टिसेन्सीसा

चित्रको नामे डानो

फरक छुटाईनो डा रङ्ग नानो

आलिनीदु चित्र खेम्नो

पाठ: निस

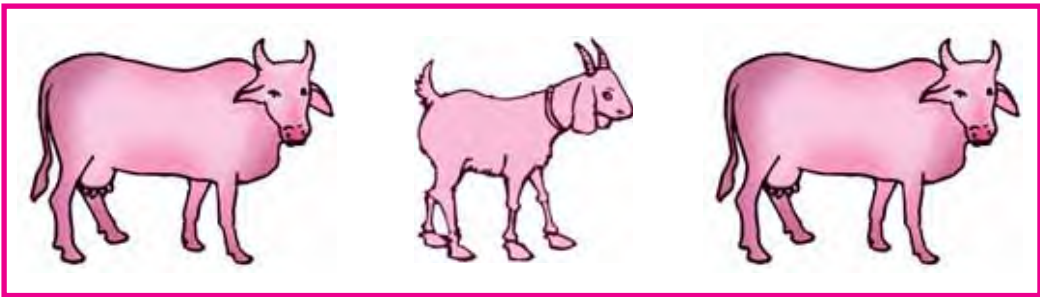
चित्र डोसाईनो

नासायो डा डानो

आपान, आरोड, ईसा, ईतर, उनि, उलुम

फरक छुट्टाईनो

ग ग घ ग

घ घ ड घ

अभ्यास लोड्नु

(- - - - - - - - - - - - - - - -

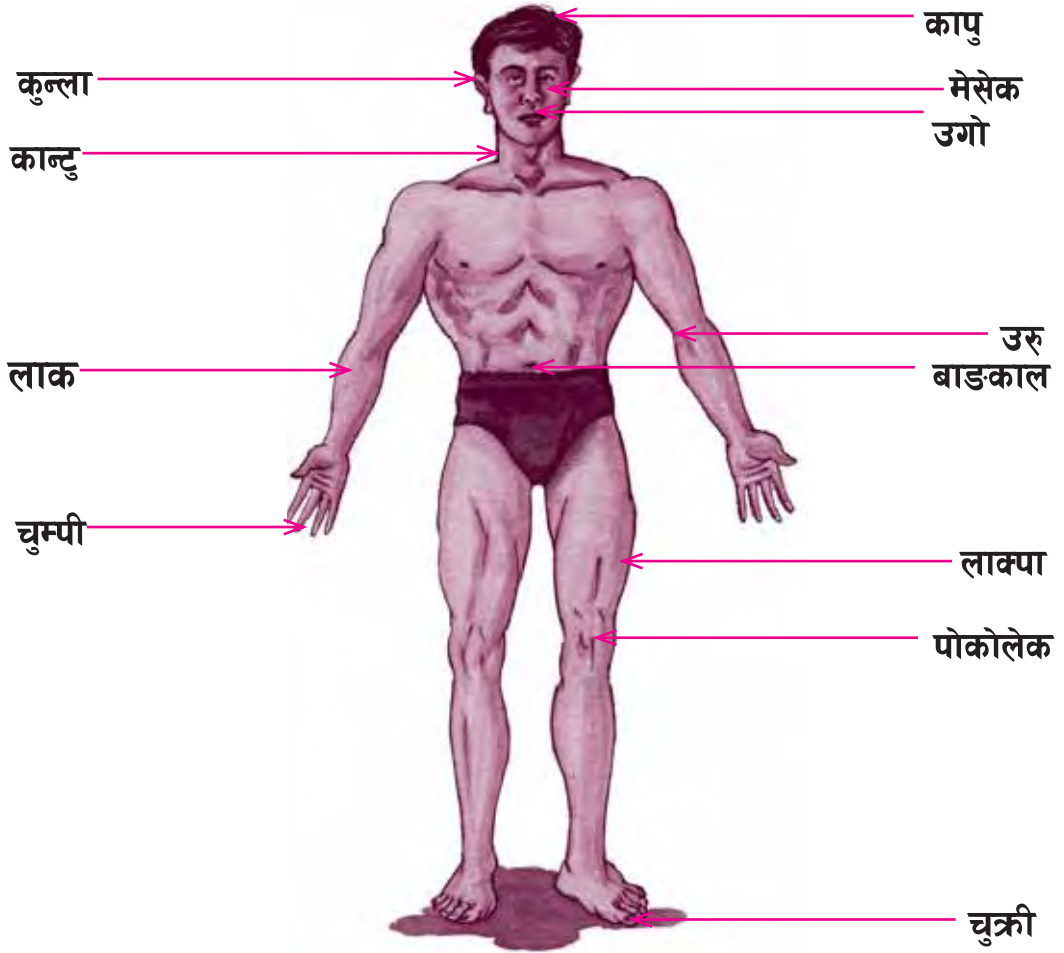
) - - - - - - - - - - - - - - - -

| - - - - - - - - - - - - - - - -

शिक्षककाई डासा :

साकालेई हुचापालीकाई का उनिङ् टिसेन्नु ।

योतोले डानो

पाठ: सुम

कापु

नासायो डा डानो

कापुते चिमे थादु ।
कापु दुड्डाइ न्यु थादु ।
निको कापु होक्दु ।
तेतेको कापु कालायान ।
कापुते णेसा माजा ।

नासाईनो डा डानो

क ख ग घ ङ

कापु, चिम्याड, न्यु, दुड्डाड, णेसा, तेतेको, कालायान

फरक छुट्टाईनो

व क व व

ख ख छ ख

अभ्यास लोड्नु

प

क

क

र

ख

ग

पाठ: वली

कापाले

नासायो डा डानो

मिको कापाले थादु ।
कापुते कापाले थादु ।
बुबुको कापाले उबो ।
माच्युको कापाले किजी ।

नासाईनो डा डानो

प फ ब भ म
मि, कापाले, बुबु, उबो, माच्यु

फरक छुट्टाईनो डा रङ्ग नानो

प प फ प
व ब व व

अभ्यास लोड्‌नो

प _ _ _ _ _
प _ _ _ _ _
फ _ _ _ _ _
ब _ _ _ _ _

शिक्षककाई डासा :

साकालेई हुचापालीकाई का उनिङ् टिसेन्नो ।

पाठ: वाल्डा

सोला च्यासा कारी

नान नि साकालेई सेकीदु,
ओस्तेको सामान ठाईते नावादु ।

नान नि लाक चुम्सईदु,
ओस्तेको सामान ठाईते नातावाले ।

नामा नामा याताईले लाक जेक्सईदु,
साडसाड थाताईले सोला चेईदु ।

त्याड नि ओस्तेको जेत लोड्वादु ॥

नासायो डा डानो

न त व ज

लाक, जेक्सईदु, सोला, जेत, थाताईले, चुम्सईदु,

चित्रते हाराहारा होक्दु डानो

फरक छुट्टाईनो डा रङ्ग नानो

न त न न

व व क व

अभ्यास लोड्नु

त _ _ _ _ _

न _ _ _ _ _

शिक्षककाई डासा :

साकालेई हुचापालीकाई का उनिङ् टिसेन्नो ।

पाठः मात

मेसेक

नासायो डा डानो

मेसेकये निसा जेत लोडुदु ।
निको निसगोरे मेसेक थादु ।
मेसेकते सुसा माजा ।
मेसेकको जेखा जेत थादु ।
मेसेक माथाहानन्या हारावई माईचिनीसा ।

नासायो डा डानो

भ म स थ
मेसेक, मेस्या, मेच्यात, माथाहानन्या, माईचिनीसा

चित्रते हाराहारा होक्दु डानो

फरक छुट्टाईनो डा रङ्ग नानो

म म भ म
थ य थ थ
स स ख स

अभ्यास लोड्जुनो

भ — — — — — — — — — —
स — — — — — — — — — —
थ — — — — — — — — — —

पाठ: णो

च्यासा जादु

योतोले डानो

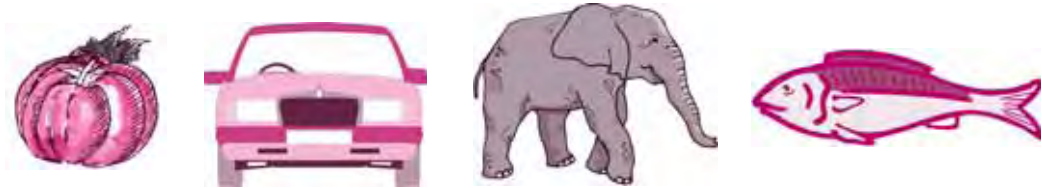

नासायो डा डानो

र य ई ट

जाक्छो, राच्या, आधाई, दोस्केन, फाटु, मुई,

चित्रते होक्दु डानो डा रङ्ग नानो

फरक छुट्टाईनो

स र स स

थ थ प थ

ई ई ई उ

योतोले पढाईसीने

साडा, माकाई, क्वाई, फाडगाणेड, ईसा, बोरो, केन,
नेमक्वाई, नुनु, बागाले

ओस्तेको देशेते खालामोदु दोम्बोको चित्र खेम्नो

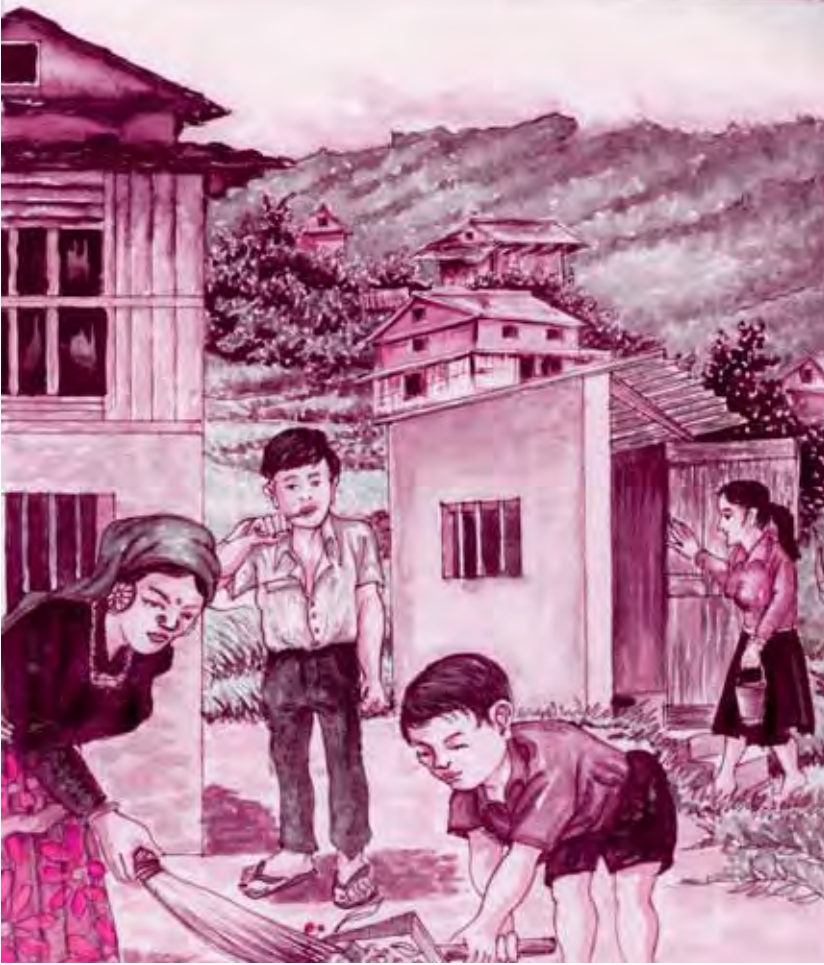
अभ्यास लोड्नो

प _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _
ई _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _
फ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

पाठ: लाँ

निको नेम

चित्र योतोले डानो

नासायो डा डानो

ड उ ण ल

नेम, लाङ्गा, राङ्, पुप्सा, थोपे, खाणोउ, टुणी

ह्यातेको चित्र योतोले प्रश्नको उत्तर डानो

- (क) चित्र नाडे हारा हारा निहुनान ?
(ख) नाडको नेम डाड का नेमते हारा बेगाले होक्दु ?
(ग) हुचापाली हारा लोडले नायेडदु ?
(घ) नाड्को नेमते किणीगाणे होक्दु ?

फरक छुटाईनो

ड ड ड ड
त त ल त
उ र उ उ

अभ्यास लोड्नो

ड _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _
उ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _
ण _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _
ल _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

पाठ: कित

बान

गुरूये डाहुदुउनीड डानो

बानपाली नामा नामा केल्ले ।
रागे थादु माकेल्ले ।
केला नामा नाम्पाको ।
नामा नामा डोसाईसीको ।
केला बान उस्याचा ।
नि नामा नामा उस्याको ।
नेम्बोये कारीनो, नि उस्याको ।

नासायो डा डानो

च भ्र ट द ठ ड

बानपाली, केल्ला, नामा नामा, डोसाईसीसा, नाम्पासा,
कारीसा, उस्यासा

हारा लोयेडदु डानो

फरक छुट्टाईनो

च च ज च

भ भ भ भ

ट ट ठ ट

योतोले पढाईसीने

रागे, माकेल्ने, केला, नामा, डोसाईसीको, उस्याचा

अभ्यास लोडनो

च _ _ _ _ _

भ _ _ _ _ _

ट _ _ _ _ _

ठ _ _ _ _ _

पाठ: दिचीप

निको नातापाली

चित्र योतोले डानो

नासायो डा डानो

अ आ ह न्ह ऐ ओ

आमा, आपा, बाज्या, उच्यापा, उच्यामा, निनी, बुबु, तेते,
हुमी, हु, जेखापा, जेखामा, चा, चामाई, चामाईचा, पैरी,
वारी, डामारी, जाफु, बाईने, मालाम, पालाम ।

फरक छुट्टाईनो

फरक छुट्टाईनो

ज ज अ ज

अ अ आ अ

ई ई ई ह

योतोले पढाईसीने

अ आ ई उ ए ऐ ओ

जेखामा, चामाई, हुमी, डामारी, मालाम, पालाम

अभ्यास लोडनो

ज _ _ _ _ _

आ _ _ _ _ _

न्ह _ _ _ _ _

पाठ: दिचीपदी

आमा

बोनये डाहुदु उनीड डानो

आमाये निकार्ई ईसा येइदु ।

निको आमाये निकार्ई माकाटा ।

आमा नामा गये जेत लोडुन्दु ।

उच्या थाडादु बेच्याड् आमाये चाबुडान् ॥

नासायो डा डानो

द छ घ ध

आमा, चाबुडान्, नामा, थाडादु, माकाटा

फरक छुट्टाईनो

ढ द ढ ढ
ध घ ध ध

योतोले पढाईसीने

क ख ग घ ङ च छ ज झ ट ठ ड ढ ण त थ द ध न
न्ह प फ ब भ म य र ल व स ह
नामा, सोड्ते, नेम्ते, कुतालेड, नाडा, मुई

अभ्यास लोडनो

द — — — — — — — — — — — —
ध — — — — — — — — — — — —
छ — — — — — — — — — — — —

नासायो डा डानो

क	का	कि	की	कु	के	को	कं
ख	खा	खि	खी	खु	खे	खो	खं
ग	गा	गि	गी	गु	गे	गो	गं
घ	घा	घि	घी	घु	घे	घो	घं
ङ	ङा	ङि	ङी	ङु	ङे	ङो	ङं

ह्यातेको उनीड अभ्यास लोडनो

_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____

पाठ: दिचीपनिस

तिम्सा

गुरूये डाहुदुउनीड डानो

दि =

१

निस =

२

सुम =

३

वली =

४

वाल्डा =

५

मात =

६

णो =

७

लाँ =

८

कित =

९

दिचीप =

१०

साकालेईये दिगोरे कारीनो

दि निस सुम वली वाल्डा डावादु ।
लाकको चुम्पी वाल्डा थादु ॥
मात णो लाँ कित दिचीप ।
निस्का गोरे लाकको चुम्पी दिचीप थादु ॥

अभ्यास लोड्नो

दि	— — —	— — —	— — —	— — —
निस	— — —	— — —	— — —	— — —
सुम	— — —	— — —	— — —	— — —
वली	— — —	— — —	— — —	— — —
वाल्डा	— — —	— — —	— — —	— — —
मात	— — —	— — —	— — —	— — —
णो	— — —	— — —	— — —	— — —
लाँ	— — —	— — —	— — —	— — —
कित	— — —	— — —	— — —	— — —
दिचीप	— — —	— — —	— — —	— — —

पाठ: दिचीपसुम

जेत

चित्र योतोले डानो

तोसा, चाबुसा, पाल्ला, पढाईसीसा, णेसा, खेम्सा,

फरक छुट्टाईनो डा डानो

योतोले पढाईसीने

तोसा, चाबुसा, पाल्सा, पढाईसीसा, णेसा, खेम्सा, वासा,
लोडसा, प्डेसा

अभ्यास लोडनो

च _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

चा _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

चि _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

ची _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

चु _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

चे _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

चो _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

चं _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

पाठ: दिचीपवली

खाली ठाई

चित्र योतोले नामे खेम्नो

.....

.....

.....

.....

.....

.....

चित्र योतोले नामे खेम्नो

.....
.....

.....
.....

.....
.....

.....
.....

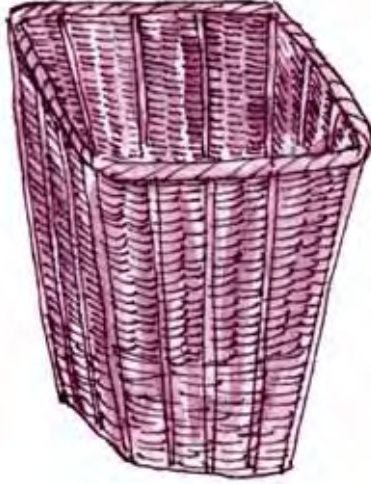
.....
.....

.....
.....

पाठ: दिचीपवाल्डा

लु

नासायो डा डानो

चामेकको लु थादु,
निको आपाये लु ताकुदु ।
लुते साडा चाबुसा जादु,
निनीये लुते जाक्छो कुमुदु ॥

नासायो डा डानो

र पा था नी
लु, बुसिकासी, लु

योतोले पढाईसीने

लुते, साडा, निको, चाबुसा, चामेकको

अभ्यास लोडनो

छ _____

छा _____

छि _____

छी _____

छु _____

छे _____

छो _____

छ _____

शिक्षककाई डासा :

मुसरी शब्दयीड उच्या उच्या वाक्यपाली चिखेमो ।

जोडा मिलाईसा

कुचु

नाडा

मेस्या

रापा

आहुम

नेम

पाठ: दिचीपमात

भुम्या देवा

भुम्या देवा थाङ्मीको कुल देवता थादु । का देवा चन्डे पुर्णीमाको स्याङ थादु । गुरुपाली पैरीयेसियेङ्ताले टाके ताप्तोले भुम्या देवाते येयेङ्दु । थाङ्मीपाली नाका आन्ने चेयेङ्दु बेच्याङ, नाका नेम खेमेङ्दु बेच्याङ भुम्याकाई पितोले चेयेङ्दु । तोते नेम्बो मिपालीवईकेलेङ्दु । जात्राते गुरुपाली वाराईताले उस्यायेङ्दु । का सुम उनितेका थादु । तोईस्याङ निवई जात्रा योसाकाई येईदु ।

प्रश्नको उत्तर डानो

- (क) भुम्या डायेड्दु हारा थादु ?
(ख) भुम्या जात्रा कुतालेड पाराईदु ?
(ग) का सुये मानाईदु ?
(घ) काते हारा हारा थादु ?

योतोले पढाईसीने

पूर्णीमा, थाड्मीपाली, देवा, गुरुपाली, जात्राते, वाराईताले,
भुम्याकाई, योसाकाई

अभ्यास लोडनो

भु _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _
भा _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _
भि _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _
भी _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _
भु _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

पाठ: दिचीपणो

वाखे

सेवा तेते ! सेवा हु !

हारा लोडुनादु ?
मिड तोडुन्दु ।

नासाईनो डा डानो

मिड तोडुतोले बुसीको माईदु,
बुसिकासी थादु मिड बुसीको माजा ।
गाई नाका मिड् बुसीडादु,
गये आमा नामा जेत लोडुन्दु ।
निये आपाकाई सेवा लोडुवादु,
गाई हु नामा स्कुल याडादु ॥

नासायो डा डानो

त ह लो म ड
सेवा, तेते, हु, लोडुनादु, मिड, तोडुन्दु

अभ्यास लोडुनो

सेवा	— — —	— — —	— — —	— — —
तेते	— — —	— — —	— — —	— — —
हु	— — —	— — —	— — —	— — —
हारा	— — —	— — —	— — —	— — —
लोडुनादु	— — —	— — —	— — —	— — —
मिड्	— — —	— — —	— — —	— — —
तोडुन्दु	— — —	— — —	— — —	— — —

शिक्षककाई डासा :

साकालेई हुचापालीकाई का उनिड् टिसेन्नो ।

पाठ: दिचीपलाँ

बाङ्काल

नासाईनो डा डानो

मिको बाङ्काल थादु,
बाङ्काल दुङ्डा दोड थादु ।
आपाको बाङ्काल जेखा होक्दु,
गाईगो बाङ्काल उच्याचा होक्दु ॥

बाक्य खेम्नो

बाङ्काल— बाङ्काल दुङ्डा दोड थादु ।

वागाल— वाकाई वागाल खेम्को माईदु ।

योतोले पढाईसीने

बाङ्काल, दुङ्डा, जेखा, उच्याचा, दोड, आपाको

अभ्यास लोडनो

वाकाई	— — —	— — —	— — —	— — —
वागाल	— — —	— — —	— — —	— — —
दोड	— — —	— — —	— — —	— — —
गाईको	— — —	— — —	— — —	— — —
थादु	— — —	— — —	— — —	— — —
होक्दु	— — —	— — —	— — —	— — —
मिको	— — —	— — —	— — —	— — —

पाठ: दिचीपकित

यान्ते

नासाईनो डा डानो

निको नेम्ते यान्ते होक्दु ।
यान्तेये आन्ने नेसा जादु ।
यान्ते णिङ्को थादु ।

योतोले डा डानो

नासाईनो डा डानो

सोड्ते आलाक छुको माईदु ।

मामावाये आहुम ताहुदु ।

यान्तेये फासे नेहुदु ।

आकालको ठी मेस्याये च्यादु ।

अभ्यास लोडनो

आलाक — — — — — — — — — — — —

आहुम — — — — — — — — — — — —

यान्ते — — — — — — — — — — — —

आकाल — — — — — — — — — — — —

मेस्याये — — — — — — — — — — — —

नेसा — — — — — — — — — — — —

पाठ: निसदिचीप

तोकोलोक

नासाईनो डा डानो

तोकोलोक चिनेमको थादु,
तोकोलोके राड, पेबु तोसा जादु ।
निको नेम्ते तोकोलोक होक्दु,
बुबुये तोकोलोक राड तोहुदु ॥

चित्र डोसाईनो

नासाईनो डा डानो

मिको पोकोलेक थादु ।

तोकोलोकके राड तोसा जेत लोडुदु ।

निको नेम्ते तोकोलोक हाक्दु ।

तोकोलोकये पेबु तोहुदु ।

अभ्यास लोडनो

पेबु — — — — — — — — — — — —

नेम्ते — — — — — — — — — — — —

राड — — — — — — — — — — — —

चिनेमको — — — — — — — — — — — —

बुबुये — — — — — — — — — — — —

शिक्षककाई डासा :

साकालेई हुचापालीकाई का उनिङ् टिसेन्नो ।

पाठ: निसदिचीपदी

निको नेम

चित्र योतोले डानो

नासाईनो डा डानो

नेम, कावासा, काडाड, निवादु, नेम्ते, हारा, धावासा, उनिड,
नाड्को

योतोले पढाईसीने

स्या, दोम्बो, नेम, गोठा, वा, कुचु, तेड्सेड, टुणी

प्रश्नहरू

(क) नेम कावासा धावासा हारा हारा निनुन् ?

(ख) काडा निवादु उनिड नाङ्को नेम्ते हारा हारा होक्दु ?

(ग) स्या, वा डाड टुणी कुता-कुता होकेड्दु ?

पाठ: निसदिचीपनिस

डुवाण्ठेडादु थोकपाली

न्हातेको चित्रते योनो डा हारा होक्दु डानो

नासाईनो डा डानो

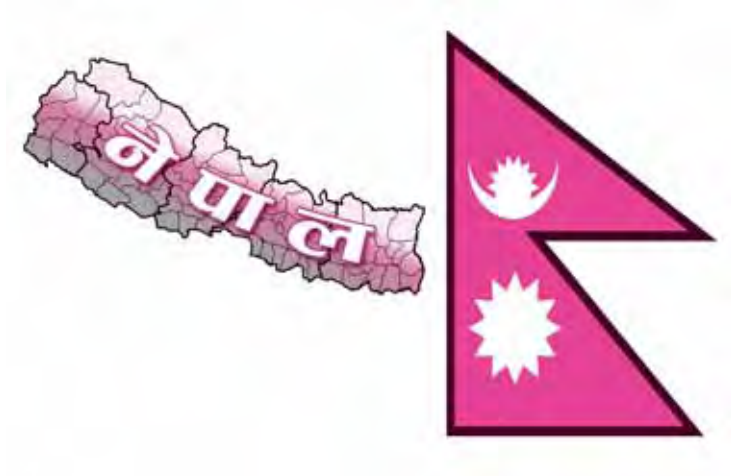
लाकाणे, फाटु, मुई, रिञ्छे, क्वाई, नेमक्वाई, मार, माकाई,
फाङ्गाणेड, मोटे, ईलेड्

अभ्यास लोड्नो

फाङ्गाणेड	रिञ्छे
लाकाणे	मार
राफाई	मोटे
बागाले	फाटु
सेम्फेर	साडा
नेमक्वाई	मुई
माकाई	ईलेड्

पाठ: निसदिचीपवली

निको देशे

निको देशे डामारेय बहुदु ।
नोबीको पेबुपाली ग्यास्दु ।
योको योको निको देशे ॥

नोबी अलमथा थादु गाईको देशे ।
आलीडादु गाईको देशे सेवा डाडादु ।
योको योको निको देशे ॥

साखाले मिलार्इताले होक्सा बाचा ।
बुद्ध देवा निक्तोले निको देशे ।
योको योको निको देशे ॥

अभ्यास लोड्नो

देशे	—	—	—	—	—	—	—	—
भण्डा	—	—	—	—	—	—	—	—
बुद्ध देवा	—	—	—	—	—	—	—	—
पेबुपाली	—	—	—	—	—	—	—	—
डामारेय	—	—	—	—	—	—	—	—
अलमथा	—	—	—	—	—	—	—	—

प्रश्नको उत्तर डानो

- (१) निको देशेते हारा हारा होक्दु डानो ?
- (२) बुद्ध देवा कुता निकान ?
- (३) निको देशेये निकाई हारा लोड्ले नाहुदु ?
- (४) निको देशेको भण्डाते हारा हारा होक्दु ?

दिका हुचा

नासाईतोले डानो

उच्या देशेते दिका हुचा होक्थ्यो । तोको आपा सिताले आमा नामा होक्थ्यो । तोये स्या जासा जेत लोडुथ्यो । तो पढाईसीसा आलीथ्यो तोको आमाकाई पढईसीको माईदु डातोले लोडु मायाथ्यो । तोको देशेको नेम्बो हुचापाली जेखा देशेदाई येयेड्डान । तोकाईवई दी उनी जेखा देशे हेन्ध्या आलीयान । दी उनी आमाकाई दिकाचा तोर्तातोले चावाहान । जेखा देशेते ईसाये कारायान । तोये डोसाईदु सुवई माहोक्थ्यो । दिका मिये तोकाई च्यासा पिहुनो गाडीते चिलुन्नो डाड नेम्ते ठोहुनो ।

नान गाईवई स्कूल याताडाले पढईसीडादु इसीताले आमाकाई डाहुनो । आमाये स्कूल ठोहुनो । स्कूलते आप्रचा नामा पढईसीन । लिबी तो जेखा देशेको जेखा जेत लोडुसा मि थाहान ।

नासाईनो डा डानो

हुचापाली, दिकाचा, ईसाये, तोकाई, चिलुन्नो, आप्राचा,
लोड्सा, जेखा, आमाकाई

योतोले पढाईसीने

उच्या देशेते दिका हुचा होक्थ्यो ।
तोये स्या जासा जेत लोडुथ्यो ।
जेखा देशेते ईसाये कारायान ।

प्रश्नको उत्तर डानो

- (१) हुचाये हारा जेत लोडुथ्यो ?
- (२) हुचापाली कुता येयेड्थ्यो ?
- (३) दिउनी हुचा कुता याहान ?
- (४) हुचाये आमाकाई हारा डाहुनो ?
- (५) लिबी तो कुन्याड थाहान ?

पाठ: निसदिचीपमात

गुरु

थाडमीको गुरुको जेखा जेत थादु। गुरु माथाहान्या शुभ-कार्य जेत लोड्सा माजा। गुरु थाड्मीको कुल लोडसा गुरु आपा थादु।

नासाईनो डा डानो

माथाहान्या, गुरु, लोड्सा, थाड्मी, आपा, माजा

योतोले पढाईसीने

गुरुपालीये, जेखा, जेत, लोड्सा, कुल, शुभ-कार्य, ठोणे,
मुम्याथानी, थानीपाली, आपोक

प्रश्नको उत्तर डानो

१. गुरुये हारा हारा जेत लोडुदु ?
२. गुरुपालीये हारा हारा बुसीयेडुदु ?
३. गुरु आपा कुता कुता येयेडुदु ?

पाठः सुमदिचीणो

फेङ्गा

चालौ नेपालको पाहाडी ठाईते खालाम्सा दिगोरे च्यासा जादु बिरुवा थादु । का हाबी थाङ्मीको ज्युज्यु च्यापुज्यु कुम्तोले चेयेङ्थ्यो, सेबीको नाडाई चिलोत्तोले मिड ताक्तोले बुसीयेङ्थ्यो । सेङको गुरी खोतोले नेमवई खेमेङ्थ्यो । काको साकालेई जेत थाथ्यो ।

काको दोम्बो पाल्डा लिबी सेबी लेक्तोले नेम्ते रातोले आदुम पाङ्कुडाड उमान्को माईदु । उमान्डा लिबी पोङ्चेये णेतोले सोङ्ते जेक्डा लिबी ताम्ताम नामा मोन्तोले चिगाङ्को माईदु । का गाङ्डा लिबी आरौंये चारोक्तोले धागो चिलेक्सा जेत थादु ।

नान फेङ्गा ताक्साकाई बेगाले बेगाले सेङ्को सामानपाली खेम्को माईदु ।

१. मामासेड
२. चिचीठेङ्गा
३. जयावाणी
४. च्याटाने
५. च्याप्रुक उनिङ सामान खेम्कोमाईदु । का थाडा लिबी फेङ्गा ताक्सा जादु । नालेडवई का थाडमी देशेते फेङ्गा ताक्तोले बुसीयेङ्दु ।

प्रश्न

१. नाडाई हाराको थादु ?
२. नाडाईको हारा ताक्सा जादु ?
३. नाडाई कुता खालाम्दु ?
४. नाङ्को आपा, आमाये फेङ्गा ताकेङ्दु ?
५. फेङ्गा ताक्सा हारा हारा थाको माईदु ?